

PASVALIO LOPŠELIO-DARŽELIO „LIEPAITĖ“ DIREKTORIUS

**ĮSAKYMAS
DĖL LOPŠELIO-DARŽELIO „LIEPAITĖ“ PATYČIŲ PREVENCIJOS,
INTERVENCIJOS IR STEBĖSENOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2017 m. rugpjūčio 30 d. Nr. DV-43

Vadovaudamasi Pasvalio lopšelio-darželio „Liepaitė“ nuostatų, patvirtintų Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2015 m. birželio 25 d. sprendimu Nr. TI-52 29. 6, 29,18, 29,20 punktais, tvirtinu Pasvalio lopšelio-darželio „Liepaitė“ patyčių prevencijos, intervencijos ir stebėsenos vykdymo tvarkos aprašą (pridedama).

Direktorė

Aldona Piragienė

PATVIRTINTA
Pasvalio lopšelio-darželio „Liepaitė“
direktoriumi
2017 m. rugpjūčio 30 d.
įsakymu Nr. DV-43

PASVALIO LOPŠELIO-DARŽELIO „LIEPAITĖ“ SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS, INTERVENCIJOS IR STEBĖSENOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymais įgyvendinančiais teisės aktais.

2. Pasvalio lopšelio-darželio „Liepaitė“ (toliau – Lopšelis-darželis) smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos ir stebėsenos vykdymo tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – padėti Lopšelio-darželio bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Lopšelyje-darželyje Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu grupės, Lopšelio-darželio, šeimos lygmeniu.

4. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. kiekvienas Lopšelio-darželio bendruomenės narys, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir jas stabdyti, t.y. nedelsiant pranešti Lopšelio-darželio direktoriui;

4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;

5. Visi Lopšelio-darželio bendruomenės nariai turi būti supažindinti su smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu Nr. V-625 „Rekomendacijos mokykloms dėl smurto artimoje aplinkoje atpažinimo kriterijų ir veiksmų, kilus įtarimui dėl galimo smurto artimoje aplinkoje“. Darbuotojai su šiais dokumentais turi būti supažindinti pasirašytinai, o vaikų tėvai – Lopšelio-darželio internetinėje svetainėje (<http://liepaite.pasvalys.lt>).

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgą persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

6.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.3. patyčias patiriantis vaikas – vaikas, iš kurio yra tyčiojama.

6.4. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

6.5 patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, logopedas, meninio ugdymo pedagogas ar aptarnaujančio personalo darbuotojas, iš kurio tyčiojasi vaikas (-iai).

6.6. patyčių stebėtojas – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias.

6.7. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis Lopšelio-darželio bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

6.8. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

6.9. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos Lopšelyje-darželyje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

7. Lopšelio-darželio darbuotojų pareigybių aprašymuose numatoma atsakomybė už reagavimą į smurtą ir patyčias pagal Lopšelio-darželio nustatytą tvarką.

8. Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas:

8.1. nuoseklus ir reguliarus vaikų socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas: nuosekliai ir reguliariai ugdomi vaikų savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo ir kiti socialiniai įgūdžiai;

8.2. vaikų socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas vykdomas:

8.2.1. integruojant į ugdymo turinį;

8.2.2. įgyvendinant prevencines programas – „Zipio draugai“, „Kimochis“;

8.2.3. galimi kiti būdai.

9. Pedagoginiai darbuotojai ne rečiau kaip kartą per ketverius metus tobulina kvalifikaciją vaikų socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje, taip pat tobulina asmenines socialines ir emocines kompetencijas.

10. Pozityvaus Lopšelio-darželio mikroklimato kūrimas:

10.1. Lopšelio-darželio vaiko gerovės komisija, veiklos kokybės įsivertinimo grupė vadovaudamasi Lopšelio-darželio veiklos kokybei įsivertinti ir tobulinti skirtais instrumentais ar kitais pasirinktais būdais (apklausa, stebėjimu, pokalbiais ar kt.), reguliariai renka informaciją apie mokymo(si) aplinkos saugumą, Lopšelio-darželio bendruomenės narių tarpusavio santykius ir identifikuoja aktualias problemas;

10.2. pozityvaus Lopšelio-darželio mikroklimato kūrimu, pozityvių vertybių puoselėjimu, saugios ir palankios vaikams aplinkos kūrimu rūpinasi Lopšelio-darželio direktorius, Lopšelio-darželio vaiko gerovės komisija, į šį procesą įsitraukia visi Lopšelio-darželio bendruomenės nariai, sprendimų ieškoma kartu diskutuojant ir tariantis;

10.3. numatomos prevencijos ir intervencijos priemonės (toliau – Priemonės), siekiant spręsti identifikuotas problemas, mažinti su jomis susijusius rizikos veiksnius ir didinti apsauginių veiksnių įtaką;

10.4. Lopšelio-darželio darbuotojai pagal pasiskirstytas atsakomybes įgyvendina numatytas Priemones. Priemonių įgyvendinimą koordinuoja direktoriaus pavaduotojas ugdymui;

10.5. Priemonių veiksmingumo vertinimo: analizuojami pasiekti rezultatai, sėkmės veiksniai ir trukdžiai, numatomos galimybės tobulinti Priemones.

11. Tėvų (globėjų, rūpintojų) įtraukimas / įsitraukimas:

11.1. skatinamas tėvų dalyvavimas kuriant saugią mokymo (si) aplinką Lopšelyje-darželyje, įtraukiant juos į Priemonių planavimą ir įgyvendinimą, kitas veiklas, atstovavimą Lopšelio-darželio vietos bendruomenėje, bendradarbiavimą su Lopšelio-darželio direktoriumi, pedagogais, kitais specialistais;

11.2. vaikui smurtaujant ar patiriant smurtą, kartu su vaiku psichologo nurodytu laiku privalo atvykti į konsultaciją;

11.2. vykdomas tėvų konsultavimas ir informavimas patyčių ir smurto prevencijos, saugios aplinkos Lopšelyje-darželyje kūrimo klausimais.

12. Lopšelyje-darželyje draudžiama bet kokia smurto forma, nukreipta:

12.1. vaikų prieš vaikus;

12.2. darbuotojų prieš vaikus;

12.3. vaikų prieš darbuotojus;

12.4. darbuotojų prieš kitus darbuotojus;

12.5. vaikų tėvų (globėjų, rūpintojų) prieš vaikus, pedagogus.

13. Bet kuris Lopšelio-darželio bendruomenės narys apie pastebėtą šio straipsnio 12 dalyje nurodytą smurto atvejį privalo pranešti Lopšelio-darželio direktoriui.

14. Tais atvejais, kai smurtauja ar smurtą patiria vaikas, Lopšelio-darželio direktorius apie pastebėtą smurto atvejį nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, praneša ir smurtaujančio (smurtaujančių), ir smurtą patyrusio (patyrusių) vaiko (vaikų) tėvams (globėjams, rūpintojams), ir vaiko teisių ir teisėtų interesų apsaugą užtikrinančiai valstybės ir savivaldybės institucijai pagal kompetenciją.

15. Tais atvejais, kai smurtauja ar smurtą patiria pedagogai, kiti Lopšelio-darželio darbuotojai, Lopšelio-darželio direktorius apie įvykusį smurto faktą nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, praneša Pasvalio švietimo pagalbos tarnybai, ir rekomenduoja smurtavusiam ar smurtą patyrusiam asmeniui kreiptis psichologinės pagalbos.

16. Vaikas, (vaikai) smurtavęs (smurtavę) ir smurtą patyręs (patyrę) kartu su jį (juos) lydinčiais tėvais (globėjais, rūpintojais) privalo neatlygintinai nedelsdamas (nedelsdami), bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo apie smurto faktą momento gauti psichologinę pagalbą. Psichologinės pagalbos trukmę nustato psichologas, įvertinęs kiekvieno smurto epizodo aplinkybių visumą ir atsižvelgdamas į švietimo ir mokslo ministro nustatytą psichologinės pagalbos teikimo tvarką.

17. Lopšelio-darželio direktorius imasi priemonių, kad vaikai, jų tėvai (globėjai, rūpintojai) turėtų galimybę neatlygintinai gauti psichologinę pagalbą.

18. Pedagogams, kitiems darbuotojams psichologinė pagalba neatlygintinai pradedama teikti nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo apie smurto faktą momento atvykus į Pasvalio švietimo pagalbos tarnybą arba atvykus pas atitinkamą psichologinės pagalbos teikėją.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA LOPŠELYJE-DARŽELYJE

19. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi Lopšelio-darželio veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi Lopšelio-darželio direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, auklėtojai, priešmokyklinio ugdymo pedagogai, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi Lopšelio-darželio bendruomenės nariai.

20. Idenfikuoatų problemų ir su jomis susijusių rizikos veiksnių sprendimui ir apsauginių veiksnių įtakos didinimui, mikroklimato gerinimui – sudaromas prevencijos ir intervencijos priemonių vykdymo planas, kurį vykdo pagal paskirstytas atsakomybes darbuotojai.

21. Plano įgyvendinimą koordinuoja direktoriaus pavaduotoja ugdymui

22. Lopšelio-darželio direktorius yra atsakingas už Lopšelio-darželio Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio Lopšelio-darželio patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą Lopšelio-darželio bendruomenei ir vykdymą.

23. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarką įgyvendina Vaiko gerovės komisija:

23.1. teikia siūlymus Lopšelio-darželio direktoriui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo Lopšelyje-darželyje, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

23.2. teikia siūlymus Lopšelio-darželio direktoriui dėl Tvarkos aprašo tobulinimo.

24. Direktoriaus pavaduotojas ugdymui kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus grupėse, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA LOPŠELYJE-DARŽELYJE

25. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas Lopšelio-darželio administracijos atstovas, pedagogas, kitas darbuotojas reaguodamas:

25.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

25.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi, elgesio taisykles;

25.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar Lopšelio-darželio darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

25.4. informuoja Lopšelio-darželio direktorių, grupės auklėtoją ar direktoriaus pavaduotoją ugdymui apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias.

26. Vaiko gerovės komisija tiesiogiai gavusi pranešimą apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias):

26.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

26.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

26.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną.

26.4. nesibaigus patyčių situacijai, imasi spręsti patyčių atvejį.

26.5. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį.

27. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

27.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, grupe, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

27.2. informuoja Lopšelio-darželio direktorių apie esamą situaciją;

27.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

28. Vaikui pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turi informuoti Lopšelio-darželio direktorių, kuris imasi Tvarkos apraše ar kituose Lopšelio-darželio dokumentuose numatytų veiksmų.

29. Administracijos atstovui, pedagogui ar aptarnaujančio personalo darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turi informuoti Lopšelio-darželio direktorių, kuris imasi Tvarkos apraše ar kituose dokumentuose numatytų veiksmų.

30. Lopšelio-darželio direktorius, sužinojęs apie Lopšelio-darželio darbuotojo patiriamas patyčias arba darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių.

31. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

32. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.
